

OBRÓT UDZIAŁAMI / AKCJAMI – część I

**Nabycie, w tym objęcie, udziałów spółki z o.o.
po cenie nie wyższej od wartości nominalnej udziałów
poniesione przez spółkę kapitałową te udziały nabywającą
Skutki podatkowe**

Aspekt kosztów uzyskania przychodów (KUZ) po stronie spółki nabywającej/obejmującej udziały

Wydatki bezpośrednie (patrz wyjaśnienie na dole strony) poniesione przez spółkę kapitałową na nabycie udziałów spółki z o.o. **nie są podatkowym KUZ** w dacie ich poniesienia, natomiast są podatkowym KUZ w dniu ewentualnego późniejszego odpłatnego zbycia tych udziałów (**art. 16 ust. 1 pkt 8** updop). Wówczas KUZ tego przychodu ustala się w sposób opisany w **art 15 ust 1j** updop.

Pod pojęciem nabycia udziałów rozumiem poniższe sytuacje.

1/ Nabycie pierwotne, czyli **objęcie** udziałów w spółce z o.o. przez udziałowców ją zawiązujących, w momencie tworzenia spółki, po cenie nie większej od wartości nominalnej udziałów.

2/ Nabycie podwyższające kapitał zakładowy, czyli **objęcie** przez aktualnych, lub nowych, udziałowców, dodatkowych udziałów emitowanych przez już istniejącą sp. z o.o. w celu podwyższenia jej kapitału zakładowego, po cenie nie większej od wartości nominalnej udziałów.

3/ Nabycie pochodne, czyli **nabycie** udziałów w sp. z o.o. od innego podmiotu, który już jest ich posiadaczem, a tym samym jest współnikiem tejże sp. z o.o. Do pochodnego nabycia udziałów **pojęcie objęcie udziałów** nie ma zastosowania.

W przypadku gdy pierwotne, lub podwyższające, nabycie udziałów, czyli objęcie udziałów w sp. z o.o., o którym mowa powyżej w punktach **1/** i **2/**, następuje poprzez wniesienie wkładu o wartości wyższej **od wartości nominalnej obejmowanych udziałów**, mamy do czynienia z tzw. **agio**. Spółka, której udziały są w ten sposób obejmowane, przekazuje tę nadwyżkę (agio) na **kapitał zapasowy**, co wynika bezpośrednio z **art. 154 § 3 ksh**

W zależności od tego, czy udział w sp. z o.o. jest nabywany w zamian za **wkład pieniężny**, czy **wkład niepieniężny**, czyli **aport**, mamy do czynienia z agio pieniężnym lub agio aportowym, co rodzi dalsze skutki – niniejsza, I część opracowania, tego tematu nie omawia.

Wydatki poniesione bezpośrednio na nabycie udziałów, czyli wydatki bezpośrednio **warunkujące** nabycie udziałów, bez których poniesienia skuteczne prawnie nabycie nie byłoby możliwe, są podatkowym KUZ dopiero w dacie ewentualnego odpłatnego zbycia tych udziałów.

Do wydatków bezpośrednich, jeżeli w konkretnej sytuacji wystąpią, **zalicza się** :

- *cena zapłacona za nabyte udziały,*
- *koszt wyceny udziałów,*
- *provizja maklerska,*
- *opłaty notarialne i administracyjne,*
- *podatek od czynności cywilnoprawnych z tytułu umowy nabycia udziałów*
- *opłata skarbową*

Pozostałe wydatki **pośrednio związane z nabyciem udziałów** są podatkowym KUZ już w dacie poniesienia wydatku.

Wszystkie powyższe zasady dotyczą także nabycia, lub objęcia, akcji spółki akcyjnej.

**Nabycie, w tym objęcie, udziałów spółki z o.o.
poniesione przez spółkę kapitałową te udziały nabywającą
Skutki podatkowe**

**Aspekt przychodowy
po stronie spółki kapitałowej
nabywającej/obejmującej udziały spółki z o.o.
po cenie nie wyższej od wartości nominalnej tych udziałów**

Nabycie/objęcie udziałów spółki z o.o., co do zasady **dla spółki kapitałowej nabywającej** te udziały **nie jest przychodem** podatkowym.

Wyjątkiem jest tylko **nabycie pierwotne** i **nabycie podwyższające kapitał zakładowy**, czyli **objęcie** udziałów spółki z o.o. dokonane w formie **objęcia udziałów w zamian za wkład niepieniężny (aport)** mający postać inną niż przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część.

Tylko takie objęcie udziałów jest uznawane za **przychód podatkowy** po stronie obejmującego udziały, a wartością tego przychodu jest **nominalna wartość objętych udziałów.** (**art.12 ust.1 pkt 7** upop).

Wynika to z potraktowania wniesieniem aportu, czyli wniesienia do sp. z o.o. wkładu innego niż pieniężny, tak jak gdyby wnoszący aport sprzedawał go spółce, do której go wnosi, a ta spółka płaciła mu za ten aport swoimi udziałami o określonej wartości nominalnej.

*Przy objęciu udziałów w sp. z o.o. w zamian za aport (inny niż przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część) przepisy **art. 14 ust. 1-3** stosuje się odpowiednio, co oznacza, że jeżeli organ podatkowy uzna, że rynkowa wartość aportu odbiega od nominalnej ceny objętych nim udziałów i wezwie biegłego do wyceny wartości aportu, a wycena ta pokaże, że faktyczna wartość aport odbiega o co najmniej 33 % od ceny nominalnej udziałów, to organ podatkowy uzna, że po obu stronach transakcji powstał przychód o innej wartości niż cena nominalna udziałów ; dalszych skutków tej decyzji tutaj omawiać nie będziemy)*

KUZ przychodu powstałego w spółce kapitałowej z tytułu objęcia przez nią udziałów w sp. z o.o. **w zamian za wniesiony do tej sp. z o.o. wkład niepieniężny (aport)** mający postać inną niż przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część, ustala się, na dzień objęcia tych udziałów, na jeden ze sposobów wymienionych w **art 15 ust 1j**, które zależą od tego, czy aport, który posłużył do objęcia udziałów był :

- środkiem trwałym lub wnip, lub innym składnikiem majątku niż wymienione w tym wierszu i wierszach poniżej
- udziałem uprzednio objętym **w zamian za wkład niepieniężny (aport)** **w innej postaci niż** przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część,
- udziałem uprzednio objętym **w zamian za wkład niepieniężny (aport)** **w postaci** przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części,
- udziałem uprzednio objętym ale **nie w zamian za wkład niepieniężny (aport)**
- składnikiem majątku uprzednio otrzymanym przez spółkę kapitałową obejmującą udział, w związku z likwidacją innej spółki niebędącej osobą prawną lub wystąpieniem z takiej spółki.

Wszystkie powyższe zasady dotyczą także nabycia, lub objęcia, akcji spółki akcyjnej.

**Nabycie, w tym objęcie, udziałów spółki z o.o.
poniesione przez spółkę kapitałową te udziały nabywającą
Skutki podatkowe**

**Aspekt przychodowy i kosztowy
po stronie spółki z o.o. której udział jest nabywany /obejmowany**

W przypadku **nabycia pierwotnego**, czyli **objęcia** udziałów w spółce z o.o. przez udziałowców ją zawiązujących, następującego w momencie tworzenia tej spółki, *lub* w przypadku **nabycia podwyższającego** kapitał zakładowy, czyli objęcia przez aktualnych, lub nowych, udziałowców, dodatkowych udziałów emitowanych przez sp. z o.o. w celu podwyższenia jej kapitału zakładowego, po stronie spółki z o.o. której udziały są obejmowane **nie występuje przychód podatkowy** (**art 12 ust.4 pkt 4** upop) a więc i koszt podatkowy nie powstaje.

W przypadku **nabycia pochodnego**, czyli **nabycia** przez spółkę kapitałową udziałów danej spółki z o.o., ta spółka z o.o., której udziały są nabywane, w ogóle nie jest uczestniczy w transakcji, więc przychód powstać u niej nie może. Transakcja odbywa się pomiędzy podmiotem posiadającym udziały tej spółki i innym podmiotem, który te udziały nabywa.

Podsumowując część I opracowania *p.t.* **OBRÓT UDZIAŁAMI / AKCJAMI** można stwierdzić, że :

- po stronie spółki kapitałowej nabywającej/obejmującej udziały spółki z o.o. przychód podatkowy z tytułu ich nabycia nie powstaje a więc i o KUZ mowy być nie może, **za wyjątkiem** sytuacji, gdy następuje nabycie udziałów poprzez **objęcie** udziałów pierwotnych lub podwyższających (patrz wyjaśnienie tych terminów na str.1) w **zamian za wkład niepieniężny (aport)** mający postać inną niż przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część – wówczas KUZ tego przychodu ustala się, w zależności od rodzaju aportu (*patrz str.2 na dole*) w sposób opisany w **art 15 ust 1j updop**
- po stronie spółki z o.o. której udziały są nabywane/obejmowane przychód podatkowy nie powstaje, a więc i o KUZ mowy być nie może.

Niniejsza I część opracowania nie odnosi się do nabycia udziałów w drodze ich wymiany pomiędzy spółkami, o której mowa w **art.12 ust.4d** i **art.16 ust.1 pkt 8d** upop

W II części opracowania przedstawiłem powyższe informacje w formie tabelarycznej.

Autor : Janusz Sperka – doradca podatkowy 06083
A-Tax Consulting